

Briuselis, 2023 m. lapkričio 9 d.
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Specialiajam žemės ūkio komitetui / Tarybai
Dalykas:	Išvados dėl ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos - <i>Patvirtinimas</i>

Per supaprastintas rašytines konsultacijas, kurių terminas buvo 2023 m. lapkričio 9 d., delegacijoms patvirtinus, kad jos neprieštaruoja priede pateikiamam Tarybos išvadų pirmiau nurodyta tema tekstui, Specialiojo žemės ūkio komiteto / Tarybos prašoma atitinkamai 2023 m. lapkričio 14 d. ir 20 d. posėdžiuose patvirtinti šias išvadas be pakeitimų.

Per 2023 m. lapkričio 20 d. Tarybos posėdyje įvyksiančius viešus debatus valstybių narių prašoma toliau aiškiai iškelti savo prioritetus ir nurodyti susirūpinimą keliančius klausimus dėl būsimo ES kaimo vietovių vystymosi.

Europos Sąjungos Taryba,

PRIMINDAMA Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 39 ir 174 straipsnius ir tai, kad darbas siekiant užtikrinti, kad kaimo vietovės būtų gyvybingos bei daugiafunkcės ir klestėtų, yra svarbus bendrųjų ES strategijų elementas ir bendras įvairių ES politikos sričių ir politikos priemonių tikslas;

ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į

- 2021 m. birželio 20 d. Komisijos komunikatą (COM(2021)0345) „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“;
- 2022 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento rezoliuciją (2021/2254(INI)), Europos regionų komiteto nuomonę (2022/C 270/04) ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę (2022/C 290/22) dėl ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos;
- 2022 m. birželio mėn. Briuselyje įvykusios Kaimo pakto konferencijos ataskaitą ir Kaimo pakto koordinavimo grupės įsteigimą;
- patirtį, įgytą 2023 m. gegužės 3–4 d. Upsaloje (Švedija) vykusioje Kaimo pakto konferencijoje; ir
- pirmininkaujančios Ispanijos ir Europos Komisijos 2023 m. rugsėjo 27–29 d. Sigvensoje (Ispanija) surengto aukšto lygio kaimo politikos forumo dėl kaimo vietovių ateities formavimo rezultatus ir rekomendacijas;

AKCENTUODAMA

- kad kaimo vietovės labai prisideda prie bendros ES gerovės ir ekonominės stiprybės, taip pat prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, prisiimdamos esminį vaidmenį tokiose srityse kaip maisto produktų gamyba, aplinkos išsaugojimas, veiksmai klimato srityje ir mūsų kultūros paveldo puoselėjimas; kad žemės ūkiui šiuo atžvilgiu tenka esminis vaidmuo ir jis yra labai svarbus ekonominei, socialinei ir teritorinei kaimo vietovių sanglaudai; ir kad daug kaimo vietovių ES susiduria su specifiniais iššūkiais, įskaitant gyventojų skaičiaus mažėjimą ir gyventojų senėjimą, lyčių nelygybę, skurdą, ribotą junglumą, nepakankamai išvystytą infrastruktūrą, įvairių užimtumo galimybių trūkumą ir paslaugų prieinamumo bei galimybių jomis naudotis spragas,

priėmė šias išvadas:

I. KAIMO VIETОВIŲ 2040 M. VIZIJA

Taryba

1. PALANKIAI VERTINA Europos Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija“, dar vadinamą kaimo vizija, holistinį požiūrį ir struktūrą pagal keturias viena kitą papildančias veiksmų sritis, kuriose siekiama stipresnių, sujungtų, atsparių ir klestinčių kaimo vietovių iki 2040 m., susijusį ES kaimo vietovių veiksmų planą ir Kaimo pakto paskelbimą ir plėtojamą;
2. atsižvelgdama į tai, RAGINA Komisiją, valstybes nares ir regionų valdžios institucijas išnagrinėti įvairius ir daugialypius kaimo vietovių teritorinio vystymosi iššūkius ir sudėtingumą, taip pat socialinius ir ekonominius skirtumus tarp kaimo ir kitų vietovių ir ragina politikos formuotojus visais valdymo lygmenimis ypatingą dėmesį skirti kaimo vietovėms, kad būtų gerinamos gyvenimo sąlygos, skatinamas būsto užtikrinimas ir kaimo gyventojų galimybės naudotis pagrindinėmis paslaugomis;
3. visų pirma AKCENTUOJA visų kaimo vietovių, ypač atokiausių regionų, pakrančių bendruomenių ir retai apgyvendintų vietovių, taip pat atokių arba didelių ir nuolatinių gamtinių ar demografinių trūkumų turinčių vietovių, pvz., kalnų, salų ir toli į šiaurę nutolusių regionų, kuriuose gyventojų tankis yra labai mažas, įvairovę ir specifinius poreikius;

4. PABRĖŽIA, kad subalansuotas ir integruotas teritorinis vystymasis, įtvirtintas vietos poreikiais grindžiamais metodais, atitinka neseniai priimtą naują ES teritorinę darbotvarkę iki 2030 m., taip pat pabrėžia, kad būtina kuo geriau išnaudoti kaimo vietovių potencialą siekiant skatinti jų ekonomikos įvairinimą pasitelkiant naujus pramonės, skaitmeninius ir paslaugų sektorius, kuriant kokybiškas darbo vietas ir tinkamesnes, įvairesnes ir lankstesnes užimtumo galimybes; taip pat atsižvelgiant į ypatingus mažųjų ir vidutinių įmonių poreikius;
5. PRIPAŽIŠTA svarbų kooperatyvų, kaip subjektų, prisidedančių prie kaimo vietovių aplinkosauginio, ekonominio ir socialinio tvarumo, suteikiančių darbo galimybių ir padedančių išsaugoti kaimo vietovių gyvybingumą ir apgyvendinimą, vaidmenį;
6. atsižvelgdama į tai PABRĖŽIA, kad svarbu investuoti į įvairius sektorius, įskaitant žemės ūkį, ir siekti struktūrinių pokyčių vietoje, kad kaimo vietovės išliktų apgyvendintos ir gyvybingos, būtų skatinamas sumanus vystymasis ir kuo geriau pasinaudota žaliaja ir skaitmenine pertvarka, *inter alia*, sprendžiant paplitusio gyventojų skaičiaus mažėjimo kaimo vietovėse, demografinio nuosmukio ir senėjimo problemas, rengiant mokymus ir imantis kitų paramos priemonių, skirtų žmonių perkvalifikavimui ir kvalifikacijos kėlimui, ypač skaitmeninių įgūdžių ir kaimo plėtros srityse;
7. todėl PALANKIAI VERTINA Komisijos komunikatą dėl specialistų potencialo išnaudojimo Europos regionuose ir RAGINA Europos, nacionalines, regionines ir vietos valdžios institucijas spręsti nepakankamo viešųjų paslaugų, judumo ir infrastruktūros prieinamumo problemą ir pasinaudoti visomis galimybėmis, kokių tik esama kaimo vietovėse, rengiant, pavyzdžiui, integruotas ir bendruomenės inicijuotas vietos plėtros strategijas ir gerinant galimybes gauti finansinę bei techninę paramą ir geriau užtikrinant gebėjimų stiprinimą vietos lygmeniu;
8. dar kartą PABRĖŽIA svarbų vietos veiklos grupių vaidmenį įgyvendinant iniciatyvą LEADER ir svarbų principo „iš apačios į viršų“ vaidmenį įgyvendinant integruotas ir bendruomenės inicijuotas vietos plėtros strategijas;
9. PABRĖŽIA, kad, nors aktyvus kaimo vietovių piliečių ir organizacijų įsitraukimas yra labai svarbus plėtojant vietos strategijas, aktyvus visuomenės dalyvavimas visais valdymo lygmenimis taip pat yra esminis rengiant gebėjimų stiprinimo priemones, specialiai parengtus, vietos poreikiais grindžiamus ir integruotus politikos sprendimus, įskaitant įvairialypius finansavimo šaltinius ir viešąsias investicijas;

10. AKCENTUOJA, kad reikia didesnio kaimo ir miesto vietovių bendradarbiavimo vykdant teisingą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui, tvarios ir klestinčios ES, grindžiamą sąžiningais ir abipusiškai naudingais kaimo ir miesto santykiais ir integruotomis vystymosi ir investicijų strategijomis; PRIPAŽIŠTA, kad maži ir vidutiniai miestai atlieka „įtvirtinimo“ ir „pritraukimo“ vaidmenį siekiant labiau subalansuoto teritorinio vystymosi ir padedant aplinkinėms kaimo vietovėms;
11. PABRĖŽIA, kad reikia užtikrinti teisingą ir įtraukią pertvarką kaimo teritorijose, skatinant kaimo ekonomikos gyvybingumą ir teritorinę bei socialinę sanglaudą ir nė vieno nepaliekant nuošalyje;

II. ES KAIMO VIETОВIŲ VEIKSMŲ PLANAS IR KAIMO PAKTAS

12. PALANKIAI VERTINA tai, kad pradėtas įgyvendinti ES kaimo vietovių veiksmų planas siekiant ne vėliau kaip 2040 m. pasiekti ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos tikslus;
13. RAGINA Komisiją toliau sistemingai stebėti ES kaimo vietovių veiksmų plano įgyvendinimą, užtikrinant reguliary jo atnaujinimą ir nuolatinį bei veiksmingą visų atitinkamų ES politikos sričių sutelkimą;
14. PRITARIA tam, kad Komisija įgyvendintų tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo koncepciją, įvertindama tikėtiną pagrindinių ES iniciatyvų poveikį kaimo vietovėms, ir skatina laikytis panašaus požiūrio nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, siekiant užtikrinti politikos ir priemonių, apimančių kaimo vietovėms svarbius klausimus, suderinamumą, nuoseklumą ir papildomumą;
15. PABRĖŽIA, kad reikia didinti ES politikos ir priemonių, įskaitant BŽŪP ir sanglaudos politiką, suderinamumą ir sinergiją, taip pat užmegzti ryšius tarp valdžios institucijų, kad būtų sprendžiami ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos kaimo vietovėse klausimai ir uždaviniai, susiję su gyventojų skaičiaus mažėjimo ir protų nutekėjimo tendencijomis; suderinamumo principas taip pat turėtų būti taikomas administraciniais ir įgyvendinimo aspektams, kai įvairiomis pagalbinėmis priemonėmis siekiama bendrų tikslų;

16. PABRĖŽIA, kad svarbu plėsti ES kaimo vietovių stebėjimo centrą, kad reikia gerinti duomenų rinkimą ir kaimo statistikos, be kita ko, savivaldybių lygmeniu, ir pagal lytį suskirstytų duomenų bei kitų rūšių veiklos sričių duomenų kokybę, siekiant suteikti informacijos, kad būtų galima rengti ir plėtoti įrodymais grindžiamą ir atitinkamą kaimo politiką ir veiksmus ir gerinti veiksmingą teritorinio poveikio vertinimų įgyvendinimą, pernelyg nepadidinant administracinės naštos ir išlaidų;
17. PALANKIAI VERTINA kaimo vietovių gaivinimo platformą ir tikisi, kad Komisija baigs rengti kaimo vietovėms skirtų ES finansavimo priemonių rinkinį;
18. PABRĖŽIA ypatingą kartų atsinaujinimo kaimo vietovėse, taip pat žemės ūkio ir maisto pramonėje svarbą, ir PRAŠO valstybių narių aktyviai remti jaunus kaimo gyventojus, be kita ko, sudarant jiems geresnes galimybes gauti finansavimą ir žemės, suteikiant įvairias ir lanksčias užimtumo, mokymo ir švietimo galimybes ir įtraukiant juos į politikos formavimą ir vietos sprendimų priėmimo procesus;
19. AKCENTUOJA, kad reikia didinti viešąsias investicijas ir skirti ES ir nacionalinį finansavimą, kuriais būtų prisidedama prie jungiamo kaimo vietovėse ir skaitmeninės pertvarkos, nes tai yra būtina, kad šiose vietovėse būtų galima naudotis naujomis galimybėmis, o tam reikia stabilaus, labai pralaidaus tinklo ir prieinamos plačiajuosčio ryšio aprėpties;
20. PALANKIAI VERTINA ES kaimo vietovių veiksmų plano pavyzdinę iniciatyvą „Kaimo skaitmeninė ateitis“ ir pažymi, jog reikia skatinti skaitmenines inovacijas, duomenų infrastruktūrą ir skaitmeninių įgūdžių įgijimą, kad būtų skatinama įgyti kompetencijų, reikalingų kaimo vietovių skaitmeninei transformacijai;
21. PRIPAŽIŖSTA, kad moterys yra svarbi gerovės ir socialinės įtraukties kaimo vietovėse varomoji jėga, tačiau jos susiduria su papildomais iššūkiais ir joms reikia paramos priemonių, kurios padėtų geriau integruotis į darbo rinką, išnaudoti esamas ir kurti naujas užimtumo ir inovacijų galimybes ir dalyvauti priimančias sprendimus; ir šiuo atžvilgiu PALANKIAI VERTINA tai, kad lyčių lygybės įtraukimas yra vienas iš vieno konkretaus naujosios BŽŪP tikslo elementų, skatinant lygiateisį moterų dalyvavimą ūkininkavime ir socialinį bei ekonominį kaimo vietovių vystymąsi;

22. AKCENTUOJA esminį žemės ūkio, maisto, miškininkystės, žvejybos ir akvakultūros ir kitų bioekonomikos sektorių vaidmenį kaimo ekonomikoje, kuriant darbo vietas, diegiant inovacijas ir didinant bei įvairinant vietos gyventojų pajamas, ir kaip tvarių ir atsinaujinančiųjų žaliavų šaltinį; ir MANO, kad vienas iš prioritetų – toliau didinti žemės ūkio, miškininkystės ir kaimo atsparumą susidūrus su demografiniais, ekonominiais, klimato ir aplinkos iššūkiais; PABRĖŽIA kaimo vietovių gebėjimą prisitaikyti prie klimato kaitos, kuris didina atsparumą ir mažina pažeidžiamumą dėl klimato kaitos;
23. šiuo atžvilgiu PALANKIAI VERTINA veiksmus, kuriais siekiama gerinti žemėtvarką, tvarų ir atsparų ūkininkavimą, kartu didinant apsirūpinimo maistu saugumą, biologinę įvairovę, gerinant vandens prieinamumą, dirvožemio būklę, atsinaujinančiosios energijos gamybą, taip pat stiprinant vietos vertės grandines ir užtikrinant kokybiškus žemės ūkio maisto produktus;
24. PABRĖŽIA, kad svarbu įgyvendinti ilgalaikę kaimo vietovių viziją glaudžiai bendradarbiaujant su kaimo gyventojais, skatinant daugiau dėmesio skirti vietos poreikiais grindžiamam vystymuisi ir inovacijoms pasitelkiant pažangiuosius kaimus, bendruomenės iniciuotą vietos plėtrą, regioninę plėtrą ir skatinant teritorinius požiūrius ir vietos lygmens iniciatyvas, kad būtų kuriamos naujos ekonominės galimybės ir novatoriškos ekosistemos, taip pat gerinamos pagrindinės paslaugos ir infrastruktūra kaimo vietovėse;
25. RAGINA visas nacionalines ir regionines administracijas, vietos valdžios institucijas ir visus suinteresuotuosius subjektus bei bendruomenes įsitraukti į veiklą ir įsipareigoti vykdyti pagal Kaimo paktą nustatytus veiksmus ir aktyviai prisidėti prie Komunikate dėl kaimo vietovių vizijos nustatytų tikslų ir Kaimo pakto tikslų;
26. šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, kad tinklaveika pagal Kaimo paktą, BŽŪP tinklai ir kiti atitinkami su sanglauda susiję tinklai gali atlikti pagrindinį vaidmenį skleidžiant su kaimo vietovių vizija susijusią informaciją ir rezultatus kaimo vietovių suinteresuotiesiems subjektams ir jais dalijantis;
27. RAGINA valstybes nares, kurios dar to nedaro, dalyvauti įgyvendinant Kaimo paktą ir parengti holistines strategijas ir veiksmų planus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, siekiant atremti kaimo vietovėms kylančius iššūkius ir padidinti jų teikiamas galimybes;

III. TOLESNI VEIKSMAI

28. PAŽYMI, kad būsimame kaimo vietovėms skiriamame ES, nacionaliniame, regioniniame ir vietos finansavime turėtų būti tinkamai atspindėtas esminis kaimo vietovių vaidmuo siekiant įveikti ekonominius, aplinkos ir socialinius iššūkius, su kuriais susiduria ES ir jos valstybės narės, įskaitant iššūkius, kylančius dėl dabartinės geopolitinės padėties;
29. PRIPAŽIŠTA, kad esamomis geopolitinėmis aplinkybėmis reikia didinti ES kaimo vietovių atsparumą ir konkurencingumą, užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą ES ir pasaulio lygmenimis Europos Sąjungos maisto sistemų atviro strateginio savarankiškumo kontekste ir mažinti priklausomybę nuo išorės pagrindinėse srityse, kuriose ES turi sukurti pakankamai pajėgumų, kad užtikrintų savo ekonominę ir socialinę gerovę, pavyzdžiui, tvarų žemės ūkį, kaip nurodyta Granados deklaracijoje;
30. PALANKIAI VERTINA Komisijos atliktą veiksmų, įgyvendintų arba suplanuotų pagal kaimo vietovėms skirtas paramos sistemas, kurias 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu BŽŪP ir sanglaudos politikos fondų lėšomis finansuoja ES ir valstybės narės, įvertinimą;
31. PABRĖŽIA, kad kaimo vietovės turėtų būti remiamos ne tik pagal sanglaudos politiką, bendrą žemės ūkio politiką ir nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, bet ir visas atitinkamas ES politikos sritis, padidinus jų nuoseklumą ir sinergiją, ir pagal jas turėtų būti skiriama tam pakankamai išteklių;
32. PRAŠO Komisijos sukurti stebėsenos priemonę, pagal kurią būtų vertinamas ES finansavimas kaimo vietovėms remti visose atitinkamose ES politikos srityse ir pagal visas atitinkamas priemones; PRITARIA TAM, kad kiekvieno programavimo laikotarpio pradžioje būtų nustatyta procedūra, kuria būtų užtikrinamas jų papildomumas, suderinamumas ir sinergija, nedidinant administracinės naštos ir išlaidų;

33. PABRĖŽIA, kad svarbu pritaikyti esamą ir būsimą politiką ir procedūras prie įvairių mažų kaimo bendruomenių realijų ir poreikių, ir RAGINA Europos Komisiją, valstybes nares ir regionines bei vietos valdžios institucijas supaprastinti procedūras ir reikalavimus paramos gavėjams, turintiems ribotus administracinius gebėjimus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos investicijoms optimaliai panaudojant įvairius ES ir nacionalinius išteklius ir naudojant finansines priemones;
34. RAGINA Komisiją, 2024 m. pirmąjį ketvirtį rengiant viešą ataskaitą, nuodugniai apsvarstyti teisėkūros institucijų nuomones, įskaitant šias Tarybos išvadas ir 2022 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ne teisėkūros rezoliuciją, ir ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad į diskusijas dėl šios ataskaitos turi būti atsižvelgta svarstant kitam programavimo laikotarpiui skirtų pasiūlymų rengimą;
35. PRAŠO Komisijos šioje ataskaitoje pateikti naujausią informaciją apie tęstinį ES kaimo vietovių veiksmų planą ir svarstymus apie galimas kaimo vietovėms skirtų aktyvesnių paramos veiksmų ir finansavimo gaires ir tolesnius veiksmus; nustatyti galimybes, kaip užtikrinti tolesnę politikos, darančios poveikį arba teikiančios naudą kaimo vietovėms ir bendruomenėms, sinergiją, nuoseklumą, suderinamumą ir papildomumą, ir stiprinti valdymą visais lygmenimis; taip pat apsvarstyti galimybę tiksliau stebėti ilgalaikę ES kaimo vietovių viziją ir taikyti vertinimo mechanizmus, įtrauktus į atnaujintas ES kaimo vietovių veiksmų plano ir Kaimo pakto redakcijas, nedidinant administracinės naštos ir išlaidų;
36. PRAŠO Komisijos, atsižvelgiant į būsimą šios kaimo vietovių vizijos peržiūrą, apsvarstyti galimybę šią koncepciją paversti ES kaimo vietovių strategija, kurioje būtų laikomasi visapusiško ir lankstaus požiūrio į įvairių uždavinių sprendimą ir įvairovę ES kaimo vietovėse, kartu kuo labiau padidinant jų potencialą ir galimybes taikant tinkamus ir aktualius rodiklius, atsižvelgiant į geresnio reglamentavimo ir supaprastinimo principus;
37. PRAŠO Komisijos periodiškai pranešti Tarybai apie savo veiksmus, susijusius su šiomis išvadomis.